

Oylama Gücü ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki¹

Ceyhun HAYDAROĞLU

Yrd. Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İİBF
İktisat Bölümü
ceyhun.haydaroglu@bilecik.edu.tr

İbrahim BAKIRTAŞ

Prof. Dr., Aksaray Üniversitesi, İİBF
İktisat Bölümü

Cüneyt KOYUNCU

Prof. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İİBF
İktisat Bölümü
cuneyt.koyuncu@bilecik.edu.tr

Oylama Gücü ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki

Özet

Bu çalışmanın amacı politik karar alma sürecinde oylama gücünün ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini incelemektir. Çalışmada politik karar alma sürecinde meclisteki partilerin oylama güçlerinde yaşanan değişimlerin ekonomik büyümeyi etkilediği ileri sürülmektedir. Partilerin oylama güçleri Normalize Edilmiş Banzhaf Oylama Güç İndeksi (NBI) tekniği ile hesaplanmıştır. 1987-2009 periyodunda 47 ülkenin parlamentolarında yer alan politik partiler için yıllık olarak üç farklı oylama güç indeks değeri hesaplanmıştır. Panel veri yöntemiyle yapılan analiz sonuçlarına göre; hükümetin veya hükümeti kuran politik partinin oylama gücündeki artış ekonomik büyümeyi pozitif yönde etkilerken; ana muhalefet partisinin oylama gücündeki artış ekonomik büyümeyi negatif yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Politik Karar Alma, Oylama Gücü, Normalize Edilmiş Banzhaf İndeksi, Ekonomik Büyüme.

The Relationship Between Voting Power and Economic Growth

Abstract

The purpose of this study is analyzing the impacts of voting power on the economic growth in the political decision making process. In the study; it is proposed that the changes of voting power, which the parties in the assembly have, affect the economic growth. Voting power of parties calculated by the Normalized Banzhaf Index of Power (NBI) technique. In the period of 1987-2009, three different voting power indexes were calculated for the political parties in the parlements of 47 countries. According to results of the analysis, which was done by the panel data method, the increase in the voting power of main opposition party affects the economic growth negatively, while the increase in the voting power of the government or the party that forms the government affects the economic growth positively.

Keywords: Political Decision Making, Voting Power, Normalized Banzhaf Index of Power, Economic Growth

¹ Bu çalışma Ceyhun Haydaroglu'nun 'Politik Karar Alma Sürecinde Oylama Gücü ve Makroekonomik Göstergeler Üzerindeki Etkisi' başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

1. Giriş

Demokrasi ile makroekonomik göstergeler arasında gerek teorik gerekse uygulamalı olarak kesin bir ilişkinin ortaya konulmamış olması, politik rejim tipinden daha ziyade mevcut politik rejimin istikrarı temelinde çalışmaların yön değiştirmesine neden olmuştur. Ekonomik faaliyeti belirleyen kurumsal çerçeveyi oluşturan politik göstergelerdeki istikrar, ekonomik gelişmenin sürekliliğinin sağlanabilmesi için önemlidir. Bir ekonomik yapı içinde politik istikrarın sağlanması, ekonomik birimlerin geleceği tahmin etmede ve buna uygun daha uzun vadeli ve kalıcı ekonomik faaliyetlere yönelmesine olanak sağlamaktadır. İşletmelerin karar alma sürecini pozitif yönde etkileyecek bu tür bir politik çevre ekonomik göstergeleri de olumlu yönde etkileyecektir.

Politika özü itibarıyla güç ile otoritenin incelenmesi ve uygulanmasıdır. Çünkü politika güç ve seçim olmak üzere iki temel unsur üzerinde şekillenmektedir. Güç, karar alma sürecinde bir grup veya kişinin diğer grup veya kişiler karşısında kendi kararının alınmasını ve uygulanmasını sağlayacak artı değerler bütünüdür. Seçim ise karar alma sürecinde kişilerin özgür iradeleri doğrultusunda alınacak kararın sonucunu etkileme hakkıdır. Bu iki temel unsur aynı zamanda politik alanda oy maksimizasyoncusu davranış sergileyen politikacının amaçlarına ulaşmada kullandığı iki kritik araçtır.

Oylama gücü, karar alma mekanizmalarında partilerin birbirlerine karşı sahip oldukları gücü ifade etmektedir. Diğer bir deyişle oylama gücü, meclislerdeki partilerin veya koalisyonların birbirlerine göre sahip oldukları güçtür. Demokratik toplum yapılarında, parlamentolarda, toplumun tümünü doğrudan ilgilendiren kararlar alınır. Politik karar alma sürecinin ürünü olan bu kararlar, bireysel ve toplumsal olarak sosyo-ekonomik hayatı etkilemektedir. Bu nedenle oylama gücü, parlamento oluşturulan politik partiler, yürütme erkine sahip olan koalisyonlar ve politik şikâtları tüketecek olan toplum açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışma oylama gücü ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiye bakarak literatürde bu alandaki boşluğu doldurmaya katkı yapmaktadır. Çalışma 47 ülke² ve 1987-2009 periyodu için türetilen oylama güç indekslerini kullanarak oylama gücü ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Çalışmanın izleyen bölümleri şöyledir: demokrasi ile ekonomik büyüme ikinci kısımda, oylama gücü kavramı

² Çalışmamızda yer alan 47 ülke şunlardır; Almanya, Arnavutluk, Avustralya, Avusturya, Belçika, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Güney Kore, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kosta Rika, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Makedonya, Malta, Meksika, Norveç, Panama, Polonya, Portekiz, Romanya, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, Sri Lanka, Türkiye, Ukrayna, Yeni Zelanda ve Yunanistan'dır.

üçüncü kısımda veri ve yöntem dördüncü kısımda açıklanmakta, ampirik bulgular beşinci kısımda tartışılmakta ve son bölümde sonuç yer almaktadır.

2. Demokrasi ve Ekonomik Büyüme

Demokrasi ile ekonomik performans arasındaki ilişki, sosyal bilimcilerin 19. yüzyıldan beri ilgilendiği bir konudur. 19. yüzyılda politika bilimciler, kapitalist gelişme aşamaları ile birlikte toplumsal dönüşümün de yaşanacağını, bu sürecin toplumlara demokrasiyi getireceğini savunuyorlardı (Rueschemeyer vd., 1992: 2).

Politika bilimciler ve ekonomistler, İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda demokrasiyi ekonomik gelişmeye göre tali bir sorun olarak algılamaktaydılar. Demokrasinin ekonomik gelişmenin bir sonucu olduğu izlenimi, bu dönem için hakim bir görüştü (İnsel, 1991: 18). Nitekim Lipset (1959), demokrasinin belli bir ekonomik gelişmeden sonra oluşacağını ve demokrasinin gelişmiş toplumlarda süreklilik kazanacağını ileri sürmektedir. Lipset, görece olarak daha yoksul ülkelerin ancak oligarşi veya diktatörlükle yönetileceğini ve gelir düzeyi arttıkça, ülkelerin demokrasilerinin güçleneceğini ifade etmiştir.

1960 ve 1970'li yıllarda geri kalmış ülkeler için ekonomik gelişme, demokrasiye göre daha öncelikli bir sorun olarak görülmekteydi. Ayrıca düşünürler, demokrasinin ekonomik gelişmeyi izleyeceği kanaatini paylaşmaktaydı. Bu düşünce tarzı az gelişmiş ülkelerdeki politik diktatörlükleri ve askeri yönetimleri de meşrulaştırmaktaydı. Bu dönemde, pek çok az gelişmiş ülke yönetiminde benimsenen ekonomik gelişme ideolojisi, demokratik biçimde gelişmeden ziyade diktatoryel biçimde gelişme şeklinde kendini göstermektedir (Adejumobi, 2000: 3).

1980'li yıllarda Batı'da gittikçe artan liberalizm hareketi, önceki dönemlerin aksine serbest piyasa ekonomisinin çıktısı olarak nitelenen demokrasinin kurumlarının, ekonomik gelişme açısından bir ön koşul olduğunu ileri sürmüştür. Demokrasinin ekonomik gelişmenin nedeni olup olmadığı yeni tartışma alanı olarak ortaya çıkmıştır. Artık ilişkisel açıklamalarda demokrasi bağımsız değişken, ekonomik gelişme ise bağımlı değişken olarak yer almıştır. Gelişmiş ülkelere az gelişmiş ülkelere ithal edilen bir politika aracı olarak demokrasi, artık kabul edilebilir, tahammül edilebilir ve bütün toplumlar için teşvik edilebilirdi (Adejumobi, 2000: 3).

Demokrasi ve ekonomik gelişme arasındaki ilişkileri araştıran çalışmalar; otoriter yönetimlere kıyasla ekonomik gelişmeye daha fazla katkı yaptığından dolayı, demokrasiyi ekonomik gelişmenin ön koşulu olarak gören yaklaşım ile demokrasinin ekonomik gelişmenin ön koşulu olarak görülemeyeceğini, otokratik rejimlerin demokratik rejimlere kıyasla ekonomik gelişmeyi daha olumlu etkilediğini ileri süren yaklaşım şeklinde ayrılmaktadır.

Demokrasi ve ekonomik gelişme birbirini tamamlamaktadır. Her iki kavram arasındaki ilişki oldukça kuvvetlidir. Refah düzeyi yüksek toplum, ekonomik özlemlerin yanı sıra demokratik özlemlerin de gerçekleştirildiği bir toplum özlemini ifade eder. Demokratikleşme ve ekonomik gelişmenin birleştirilmesi her iki kavramın sağlıklı bir şekilde kökleşmesini sağlamaktadır. Politik demokrasinin sağlıklı bir ortamda işleyebilmesi için, ekonomik gelişmeyi sağlayacak önlemlerin alınması gereklidir. Aynı şekilde, ekonomik gelişmenin sağlanabilmesi için demokratik katılımı onaylanması gerekmektedir (Ghali vd., 2003: 10).

Demokratik kurumların toplumların ekonomik gelişmelerini değişik kanallar vasıtasıyla olumlu şekilde etkileyeceğini gösteren pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların analiz bulguları bağlamında ulaşılan sonuçlara göre demokrasiler; kısa dönemde istikrarlı büyüme, yatırım ve tüketim olanağını gerçekleştirmeleri, yaşam bakımından daha az riskli olmaları, ekonomik krizlere karşı daha dayanıklı kurumlara sahip olmaları, kriz ortamlarında demokrasiye sahip toplumların daha az zararlar ve daha kolay atlattıkları olmaları ve hukuk devleti olma olasılıklarının daha yüksek olması nedenleriyle ekonomik gelişmeyi olumlu şekilde etkilemektedirler (Karakayalı ve Yanıkkaya, 2005: 3).

Buna karşılık, demokrasinin ekonomik gelişmenin ön koşulu olmadığını ileri süren çalışmalar da bulunmaktadır. Ekonomik gelişmenin bir toplum içinde süreklilik kazanabilmesi için ekonomik birimlerin geleceği öngörebilme yeteneklerinin yüksek olması gerekir. Bunu sağlayan temel unsurlardan biri de politik göstergelerdeki istikrardır. Politik istikrar, ekonomik birimlerin geleceği öngörebilme kapasitelerinin gelişmesine, dolayısıyla daha uzun vadeli ve sağlıklı ekonomik faaliyetlere yönelmelerine olanak sağlamaktadır. Ekonomik gelişme için politik istikrarın oluşması gerekmektedir. Politik istikrarın oluşmasında etkili tek yönetim sistemi demokrasidir demek hatalı olacaktır, demokrasi ile ekonomik gelişme ilişkisinin geçerliliği tartışılmalıdır (İnsel, 1991: 19-20). Ayrıca otokratik rejimlerin demokratik rejimlere kıyasla ekonomik gelişmeyi daha olumlu etkilediğini ileri süren yaklaşımlara göre, demokratik ülkelerde sendikalar ve yoksul kesim tarafından daha fazla cari tüketim için baskı olacaktır. Bu baskı, yatırımları düşürücü etkisi nedeniyle ekonomik gelişmeyi olumsuz etkileyecektir. Otokratik rejimlerde ise cari tüketim kolaylıkla sınırlandırılabilir ve tasarrufların artması için kolayca baskı oluşturulabilir. Ayrıca, diktatörlerin politika belirlemede daha bağımsız olmaları ekonomik gelişmeyi hızlandırabilir (Karakayalı ve Yanıkkaya, 2005: 3).

Demokrasi ve ekonomik gelişme arasındaki ilişkiyi aydınlatmak için yapılan ampirik çalışmaların bazılarında bu ilişkinin pozitif, diğer bir kısım çalışmalar ise, negatif veya zayıf olduğu ileri sürülmektedir. Örneğin, Przeworski vd. 'ye (2002) göre politik rejim tipleri, ekonomik gelişme üzerinde niceliksel veya niteliksel bir farklılaşmaya yol açmamaktadır. Errson ve Lane'e (1996) göre ise, demokrasi ve eko-

nomik gelişme arasında çok zayıf bir ilişki vardır ve bu bulgunun demokrasi ile gelir dağılımı arasındaki ilişki için de geçerlidir. Gasiorowski 'ye (2000) göre, demokrasi, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, makro ekonomik performans üzerinde negatif bir etkiye sahiptir. Barro'ya (1996) göre, politik özgürlüğün düşük düzeylerde olduğu ülkelerde demokrasi yükseldikçe, büyüme hızlanmakta, orta düzeyde politik özgürlüğe sahip ülkelerde ise demokrasi yükseldikçe büyüme yavaşlamaktadır. Mohtadi ve Roe'ye (2003) göre ise Barro'nun aksine, genç ve olgun demokrasilerde, büyümenin demokratikleşmenin orta aşamalarında olan ülkelere göre daha hızlı olduğu ileri sürmektedir.

Neubauer (1967) ve Jackman'a (1973) göre, ekonomik gelişme ile demokratik performans arasında doğrusal bir ilişki bulunmamaktadır. Bollen'e (1979) göre, ekonomik gelişme düzeyi bir ülkenin demokratik olup olmadığına karar vermede önemli bir göstergedir. Arat'ın (1988) analiz bulgularına göre, gelişmiş ülkeler için ekonomik gelişme ile demokrasi arasında önemli bir ilişki yoktur. Ancak, orta gelirli ülkelerde gelişme düzeyindeki artışlar demokrasi düzeylerinde artışlara neden olmaktadır. Inglehart (1990), demokratik istikrarın toplumun ekonomik ve sosyal yapısını etkilediğini ileri sürmektedir. Ona göre, kişi başına GSMH ve hizmet sektöründe çalıştırılan nüfusun yüzdesi gibi ekonomik ve sosyal değişkenler de demokratik istikrar üzerinde pozitif etkiye sahiptir.

Gastel, demokrasi ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışma yapmıştır. Çalışması 1972-1994 yıllarını kapsamaktadır. Demokrasi ölçütü olarak politik haklar göstergesini kullanmıştır. Gastel yaptığı analiz sonucunda politik hakların büyüme üzerindeki net etkisinin kuramsal olarak belirsiz olduğunu bulmuştur. Büyüme ile demokrasi arasındaki ilişkinin farklı sonuçlar verdiğini örneğin, demokrasisi daha az olan ülkelerin çok büyük ekonomik büyüme gerçekleştirdiklerini; demokratik yapıya sahip ülkelerin ise büyümelerinin daha yavaş olduğunu ortaya koymuştur. Başka bir deyişle, demokrasi indeksi olarak alınan politik hakların düşük olduğu ülkelerde daha fazla demokrasi ekonomik büyümeyi artırırken, belli bir düzeyde politik haklara sahip olan ülkelerin ekonomik büyümesi yavaşlamaktadır (Parasız, 2003: 28).

3. Oylama Gücü Kavramı

Karar alma sürecinde meclisteki politik partilerin sahip olduğu güç yasal bir hak olup, muhalefete karşı hükümetin yasama gücüdür. Demokratik toplumlarda hükümet yasama gücünün en önemli göstergesi, hükümetteki parti veya partilerin (koalisyonun), muhalefet partilerine göre mecliste sahip oldukları sandalye sayısıdır. Bu nedenle politik güç, çoğu kez meclisteki partiler tarafından elde edilen milletvekili sandalye sayıları olarak algılanabilir. Bu tür bir algılama politik gücün tanımlanması açısından temel, ancak oldukça yetersizdir. Çünkü karar alma kuralları,

koalisyon türleri ve meclisin işleyişi sağlayan yasal düzenlemeler de partilerin karar alma sürecindeki oylama gücünü etkiler (Bakırtaş ve Koyuncu, 2010: 23).

Meclisteki sandalye dağılımlarına bağlı olarak her parti, diğer partiler ile çoğunluk koalisyonlarına şekil verecek az veya çok sayıda olanağa sahiptir. Çünkü meclisteki her parti, kazanan koalisyonu seçilir kılmak veya mevcut koalisyonları bozmak için gücün mutlak bir miktarına sahiptir. Hükümetleri kazanmak veya bozmak için bir partinin gücü, parlamentoda kontrol ettiği sandalye payları temelinde hesaplanan oylama gücü indeksleriyle ölçülmektedir (Huber vd., 2003: 337).

Mecliste karar alma süreci oylama kuralı veri alındığında, partilerin koalisyon oluşturma olasılıkları her partinin meclisteki politik gücünün belirleyicisi olacaktır. Karar alma mekanizmasında, hükümeti oluşturma olasılığı içinde yer almayan partiler, kukla partilerdir. Hükümet gücü içerisinde kukla partiler değersiz olup, politik güçleri sıfırdır (Huber vd., 2003: 335-338).

Oylama gücü ölçümlerinde, koalisyonlar oluşturulurken belirleyici veya eksen olma özelliği dikkate alınmaktadır. Bir partinin eksen konumunda bulunması, tüm olası meydana gelebilecek koalisyonlar içerisinde kendi oyuyla kazanan veya kaybeden tarafı etkileyebilme kabiliyetine sahip olmasıdır. Bir parti, kazanan koalisyonda ise yapmış olduğu tercih doğrultusunda kararını değiştirdiğinde, koalisyon kaybedene dönüşüyorsa veya tersine koalisyonu kaybeden taraftan kazanan tarafa dönüştürebiliyorsa parti, belirleyici veya eksen özelliğine sahiptir (Heard ve Swartz, 1999: 175). Belirleyici parti, bir anlamda sahip olduğu oylama gücü dağılımını değiştirebilmektedir. Belirleyici parti, kazanan koalisyonun üyesidir (Laruelle ve Valenciano, 2002: 7).

Kazanan koalisyonlar temelinde, farklı kavramlar ve kısıtlar altında geliştirilmiş birtakım oylama gücü indeksleri vardır (Braham ve Holler, 2005: 140). Bu indekslerin geliştirilmesinde ve bu yolla oylama gücünün ölçülmesinde I-Power ve P-Power kavramları önemli bir yere sahiptir. I-Power kavramı 'etki gücü' anlamında kullanılmaktadır. Etki gücü, bir karar mekanizmasında bir seçmenin sonuca etki edebilme gücü şeklinde ifade edilebilir. Etki gücü, bir karar mekanizmasında hükümet oluşumunda bir partinin olası bir koalisyonu bozma veya oluşturma kapasitesi biçiminde ortaya çıkmaktadır. P-Power kavramı ise, 'oransal güç' anlamında kullanılmaktadır. Oransal güç, aynı sonuç için rekabet eden seçmenlerin beklenen oransal paylaşımını ortaya çıkartan nispi güçtür. Karar alma mekanizmasında bir partinin oylama sonucunda elde ettiği oransal güç olarak da ifade edilebilir (Mac-hover, 2000: 416).

Belirli bir karar mekanizmasında oylama gücü üç faktöre bağlı olarak belirlenir. Bunlar; partiler arasındaki oyların dağılımı, kullanılan karar kuralları ve partilerin koalisyon oluşturma olasılıklarıdır. Oylama güç indeksleriyle gerçek oylama davra-

nışları değil, çeşitli partilerin potansiyel güçleri belirlenir. Partiler, elde edeceği sonuç için tercihlerini 'evet' veya 'hayır' oyu şeklinde açıklar. Bu nedenle partilerin oylama gücünün değeri, tercihlerine, uygulanan kotaya, oluşan koalisyon yapısına ve seçim sistemine bağlıdır (Raunio ve Wiberg, 1998).

Güç indeksleri metodolojisi, karar alma sürecindeki üyelerin/grupların belli kısıtlar ve kombinasyonlar altında oylama gücünü ölçümlemekte kullanılmaktadır. Litare-türde yaygın olarak kullanılan iki güç indeksi vardır. Bunlar; Penrose (1946) ve Banzhaf'ın (1965) geliştirdiği Banzhaf İndeksi ve Shapley-Shubik'in (1954) geliştirdiği Shapley-Shubik İndeksidir. Bunların yanında literatürde adı sıkça geçen diğer güç indeksleri ise Coleman İndeksi (1971, 1986), Holler-Packel İndeksi (1983), Johnston İndeksi (1978) ve Deegan-Packel İndeksi 'dir (1978).

Demokratik toplum yapılarında, parlamentolarda, toplumun tümünü doğrudan ilgilendiren kararlar alınır. Politik karar alma sürecinin ürünü olan bu kararlar, bireysel ve toplumsal olarak sosyo-ekonomik hayatı etkilemektedir. Bu nedenle oylama gücü, parlamentoyu oluşturan politik partiler, yürütme erkine sahip olan koalisyonlar ve politik çıktıları tüketecek olan toplum açısından büyük önem taşımaktadır. Literatürde oylama gücü ile yapılmış çalışmalar çoğunlukla uluslararası organizasyonların veya ülkelerin meclisleri içerisinde güç dağılımlarını ölçmeye yöneliktir. Örneğin, IMF, Dünya Bankası, AB gibi kurumların genel kurullarında yer alan ülkelerin birbirleri arasındaki veya ülke içindeki meclislerin partiler arasındaki güç mücadelelerini belirlemek için oylama gücünden yararlanılmıştır. Oylama gücü bir ekonomide politik yaşamın parçalanmışlığı, buna bağlı politik istikrarsızlığının da bir göstergesi olarak algılanabilir.

Diğer taraftan bir ülkede makroekonomik göstergelerdeki dalgalanmaları, sadece iktisadi ve mali değişkenlerle açıklamak yeterli değildir. Bunların yanında, bu tür dalgalanmalara etki etmesi muhtemel çok sayıdaki politik ve kurumsal değişkenin de ele alınması gerekmektedir. Mali politikaların seçiminde karar verici olan hükümetin türü, hükümeti oluşturan parti ve/veya partilerin gücü veya bütçe sürecini yöneten kurumlar arasındaki kutuplaşma gibi politik değişkenler de ülkeler arasındaki makroekonomik göstergelerdeki farklılıkları anlamada önemli faktörlerdir (Huber vd., 2003: 333). Herhangi bir mecliste partilerin sandalye sayıları, partiye katılan veya ayrılan üyeler nedeniyle değişim gösterebilmektedir. Bununla birlikte, koalisyondaki partilerin tercihleri ve stratejileri doğrultusunda üyeler taraf değiştirebilmektedir. Üyelerin partiler arasındaki değişimleri, temsili demokrasiyle yönetilen toplumların sosyal ve ekonomik göstergelerini de etkileyebilmektedir (Bakırtaş ve Koyuncu, 2010: 25). Bu bağlamda politik istikrarsızlığın bir göstergesi olan oylama gücü ile makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde fayda vardır. Fakat literatürde oylama gücü ile makroekonomik değişkenleri ilişkilendiren çalışmaya Bakırtaş ve Koyuncu'nun (2010) dışında rastlanmamaktadır.

Oylama gücü indekslerini veri olarak, Bakırtaş ve Koyuncu (2010), finansal göstergeler üzerinde politik karar verme sürecinde hükümetin nüfuz gücünün etkilerini incelemiştir. Bu çalışmanın bulgularına göre, politik karar verme sürecinde hükümetin nüfuz gücündeki değişimler bankalararası faiz oranı ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) bileşik indeksi gibi finansal göstergeleri önemli derecede etkilemektedir. Analizde nüfuz güç indeksi üç farklı şekilde kullanılmıştır. Bunlar hükümetin nüfuz güç indeksi, hükümeti kuran politik partilerin nüfuz güç indeksi ve hükümeti kuran partilerin nüfuz güç indeksinin toplamı tarafından üretilen kümülatif nüfuz güç indeksidir. Hükümetin nüfuz güç indeksi, hükümeti kuran politik partilerin nüfuz güç indeksi ve kümülatif nüfuz güç indeksinin çok değişkenli analiz bulgularına göre İMKB bileşik indeksi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı pozitif etkiye sahip bulunmaktadır. Diğer taraftan bu üç indeks ile bankalararası faiz oranı arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişkiler bulunmaktadır.

4. Veri ve Yöntem

Çalışmanın temel amacı, politik istikrarsızlık değişkeni olarak mecliste milletvekili sandalye dağılımlarından oluşan NBI değerlerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini incelemektir. Bu amaç için öncelikli olarak; 47 ülkenin 1987-2009 dönemi için partilerin seçim sonrası sahip oldukları sandalye sayıları göz önüne alınarak; hükümeti kuran büyük partinin, hükümeti oluşturan partilerin ve hükümet dışında kalan muhalefet partilerinin ayrı ayrı NBI değerleri hesaplanmıştır.

Çalışmanın kapsamını seçilmiş olan 47 ülke ve 1987-2009 periyodu oluşturmaktadır. Ülkelerin belirlenmesindeki temel belirleyici, bu ülkelerin parlamenter demokrasiye sahip olmasıdır. Seçilen ülkeler parlamenter sistemi benimsemiş olmakla birlikte, bu ülkelerin bir kısmı ise çift meclisli yapıya sahiptir. Ancak çift meclisli bir yapının da aslında kolektif karar alma mekanizmasında nihayetinde temsilciler meclisi olarak ifade edilen mecliste kararların alındığı, diğer meclisin ise daha çok federatif yapı içerisinde yerel unsurların temsilini amaçladığı referans alınacak olursa, örneklemin demokratik açıdan yüksek derecede benzer bir yapıya sahip olduğu varsayılmaktadır.

Literatürde oylama gücü göstergesi olarak kullanılmak üzere çok sayıda indeks türetilmiştir. Çalışmamızda oylama gücünün ölçümünde NBI kullanılmıştır. Bu indeksin seçilmesinin başlıca nedeni literatürde daha yaygın olarak kullanılmasıdır. Özellikle uluslararası kuruluşların (IMF, DB, BM vb.) ve AB'nin karar alma mekanizmalarındaki güç dağılımı temel olarak NBI değeri ile hesaplanmaktadır.

NBI değerleri, ülkelerin meclisteki milletvekili sandalye dağılımlarından hareketle, basit ve nitelikli oy çokluğu kuralı dikkate alınarak hesaplanmıştır. NBI değeri hesaplanırken aşağıdaki eşitlikten yararlanılmıştır:

$$\beta_i = \frac{\beta_i^*}{\sum_{j=1}^n \beta_j^*} = \frac{\sum_{S \in \Omega} [v(S) - v(S/\{i\})]}{\sum_{j=1}^n \sum_{S \in \Omega} [v(S) - v(S/\{j\})]}$$

Eşitlikteki pay değeri, seçmen 'i'nin belirleyici olma olasılığını, payda ise tüm seçmenlerin belirleyici olma olasılığını göstermektedir. Dolayısıyla NBI, bir karar mekanizmasında belirleyici olma durumlarının tüm belirleyici olma durumlarına oranı olarak ifade edilebilir. NBI bu özellikleri itibarıyla, bir seçmenin etki gücünü ölçer ve $0 \leq \text{NBI} \leq 1$ aralığında yer alır. İndeks değerinin '1' olması söz konusu partinin karar mekanizmasında mutlak güce sahip olması anlamına gelmektedir.

Çalışmada periyot aralığının 1987-2009 dönemi olarak seçilmesinin nedeni araştırmamıza konu olan ülkelerin özellikle doğu Avrupa ülkelerinin çoğunluğunun bu periyot aralığında seçimlerinin sağlıklı bir şekilde elde edilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. 47 ülkenin seçim yılları birbirinden farklı olduğu için 1987-2009 döneminde ülkelerin seçim yıllarından sonra bir sonraki seçim yılına kadar istikrarlı olarak meclis dağılımına sahip olduğu ve milletvekilleri transferlerinin yaşanmadığı kabul edilmiştir.

Çalışmada oylama kurallarından hem basit çoğunluk hem de nitelikli çoğunluk kuralı kotanın belirlenmesinde esas alınarak, NBI oylama güç indeksi hesaplanmıştır. Karar alma mekanizmalarında belli bir sonucun elde edilmesi belli bir karar alma kuralına bağlıdır. Bu kurallardan biri olan kota kuralı, seçmenlerin kullandığı 'evet' veya 'hayır' oylarının oransal çokluğuna dayanmaktadır. Basit çoğunluk kuralına göre politik kararların alınabilmesi için oylamaya katılanların yarısından bir fazlasının sunulan alternatiflerden herhangi birine 'evet' oyu vermesi gerekirken; nitelikli çoğunluk kuralına göre karar alınırken oylamaya katılanların 2/3'ünün sunulan alternatiflerden herhangi birine 'evet' oyu vermesi gerekmektedir. Ülkelerin parlamentolarında bazı kararların alınmasında özellikle önemli sayılabilecek ve toplumun bütününe etkileyebilecek, örneğin anayasa değişiklikleri gibi, kararlarda geniş bir uzlaşma kültürünün sağlanması amacıyla nitelikli çoğunluk kuralına başvurulmaktadır. Bu nedenle çalışmamızda hem basit hem de nitelikli çoğunluk kuralı altında NBI değerleri hesaplanarak analizlerde kullanılmıştır.

Politik olayların ekonomik göstergeleri etkilediği varsayımından hareketle araştırmamızda, 47 ülkenin her biri için 1987-2009 yılları arasında gerçekleşen genel seçimler sonrasında oluşan iktidar, koalisyon ve muhalefet partilerinin hesaplanmış oylama güçlerinin; ekonomik büyümeyi etkileyip etkilemediği incelenmektedir. Araştırmamızda makroekonomik göstergelerden ekonomik büyüme seçilmesinin temel nedeni, politik istikrarsızlık göstergeleri kullanılarak yapılan ampirik çalışmalarda çoğunlukla bu değişkenin seçilmiş olmasıdır.

Oylama gücünün ölçülmesi bir karar alma mekanizmasında meclisteki partilerin oy dağılımı esas alınarak yapılmaktadır. Bu ölçümde hükümeti kurmakla görevlendirilen politik partinin etki gücü, hükümeti oluşturan partilerin toplam etki gücü ve ana muhalefet partisinin etki gücü ayrı ayrı hesaplanabilmektedir. Hesaplanan NBI oylama gücü indeksi '0' ile '1' arasında değerler almaktadır. '1' değeri veya '1'e yakın değerler oylama gücünün arttığını, tersine '0' veya '0'a yakın değerler ise oylama gücünün azaldığını göstermektedir.

Hükümeti kuran partinin ve hükümetin toplam oylama gücü arttıkça, politik istikrar artarken; hükümeti kuran partinin ve hükümetin toplam oylama gücü azaldıkça politik istikrarsızlık artacaktır. Tersine; ana muhalefet partisinin oylama gücü arttıkça, politik istikrarsızlık artarken; ana muhalefet partisinin oylama gücünün azalması politik istikrarı artacaktır. Hükümeti kuran partinin ve hükümetin toplam oylama gücü arttıkça, makroekonomik göstergelerden ekonomik büyümenin artacağı beklenmektedir. Eğer ana muhalefet partisinin oylama gücü artarsa, ekonomik büyümenin azalacağı ileri sürülebilir.

Analizlerde açıklayıcı değişken olarak, ülkelerin meclisteki milletvekili sandalye dağılımlarından hareketle, basit ve nitelikli oy çokluğu kuralına uygun kotalar temelinde, NBI yöntemiyle hesaplanmış oylama gücü indeksleri kullanılmıştır. Bunlar, basit çoğunluk kuralı altında; hükümetin etki gücü (Bashuknbi), hükümeti kuran partinin etki gücü (Basbuynbi) ve ana muhalefet gücü (Basmuhnbi) değişkenleri ile nitelikli çoğunluk kuralı altında; hükümetin etki gücü (Nithuknbi), hükümeti kuran partinin etki gücü (Nitbuynbi) ve ana muhalefet gücü (Nitmuhnbi) değişkenleridir.

Basbuynbi, basit çoğunluk kuralı altında, hükümeti kurmakla görevlendirilen politik partinin etki gücü indeks değerlerinden; Bashuknbi, basit çoğunluk kuralı altında, hükümeti oluşturan partilerin toplam etki gücü indeks değerlerinden ve Basmuhnbi, basit çoğunluk kuralı altında, ana muhalefet partisi etki gücü indeks değerlerinden oluşmaktadır. Nitbuynbi, nitelikli çoğunluk kuralı altında, hükümeti kurmakla görevlendirilen politik partinin etki gücü indeks değerlerinden, Nithuknbi, nitelikli çoğunluk kuralı altında, hükümeti oluşturan partilerin toplam etki gücü indeks değerlerinden ve Nitmuhnbi, nitelikli çoğunluk kuralı altında, ana muhalefet partisi etki gücü indeks değerlerinden oluşmaktadır. Analizlerde kullanılan Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (\$) verileri, Dünya Bankası, Kamu harcamaları (GDP %) ve Enflasyon oranı (%) IMF, Doğrudan yabancı sermaye yatırımları (\$) UNCTAD, İstihdam (Bin) ILO veri tabanından derlenmiştir. Analizlerde tüm bağımlı ve bağımsız değişkenlerin doğal logaritmaları modele dahil edilmiştir.

1987-2009 yılları arasında 47 ülkedeki politik partilerin ve hükümetlerin oylama güçleri ile büyüme arasındaki ilişkinin yönünü ve büyüklüğünü belirlemeyi amaçlayan çalışmanın iki ana hipotezi vardır:

H1: Meclisteki politik partilerin basit çoğunluk oylama kuralı altında hesaplanan oylama güçleri ekonomik büyümeyi etkiler

H2: Meclisteki politik partilerin nitelikli çoğunluk oylama kuralı altında hesaplanan oylama güçleri ekonomik büyümeyi etkiler

Bu ana hipotezlere bağlı olarak geliştirilen alt hipotezler ise şunlardır:

H1a: Basit çoğunluk kuralı altında hükümeti kuran partinin oylama gücü (Basbuynbi), ekonomik büyümeyi artırır.

H1b: Basit çoğunluk kuralı altında hükümeti oluşturan partilerin toplam oylama gücü (Bashuknbi), ekonomik büyümeyi artırır.

H1c: Basit çoğunluk kuralı altında ana muhalefet partisinin oylama gücü (Basmuhnbi), ekonomik büyümeyi azaltır.

H2a: Nitelikli çoğunluk kuralı altında hükümeti kuran partinin oylama gücü (Nitbuynbi), ekonomik büyümeyi artırır.

H2b: Nitelikli çoğunluk kuralı altında hükümeti oluşturan partilerin toplam oylama gücü (Nithuknbi), ekonomik büyümeyi artırır.

H2c: Nitelikli çoğunluk kuralı altında ana muhalefet partisinin oylama gücü (Nitmuhnbi), ekonomik büyümeyi azaltır.

Oluşturulan modellerde, ekonomik büyüme (Gdp) bağımlı değişken olarak ele alınırken; kamu harcamaları (Expen), doğrudan yabancı yatırımlar (Fdi), enflasyon (Inf), istihdam (Emp) kontrol değişkenler olarak modelde kullanılmıştır. Söz konusu kontrol değişkenler uygulamada büyüme modellerinde en yaygın kullanılan değişkenler olup, seçilmelerinin nedenleri ise şu şekilde özetlenebilir:

Negatif enflasyon-büyüme ilişkisinin temeli; enflasyonun ekonomik belirsizliğe ve değişkenliğe yol açması, etkin kaynak dağılımını olumsuz etkilemesi gibi sebeplerle yatırımları azalttığı yönündeki görüşlere dayanmaktadır. Kim ve Willet, 2000; Gylfason ve Herbertsson, 2001; Caporin ve Maria, 2002; Apergis, 2005; Hodge, 2006; Faria ve Carneiro, 2001; Arai vd., 2004 gibi isimlerin enflasyonun ekonomik büyümeyi olumsuz yönde etkilediği yönündeki güçlü bulguları nedeniyle bu değişken modele kontrol değişken olarak dahil edilmiştir

Literatürdeki çoğu ampirik bulgu doğrudan yabancı yatırımların ekonomik büyümeyi pozitif etkilediğine işaret etmektedir (Mody ve Murshid, 2005; Chowdhury ve Mavrotas, 2006; Asheghian, 2004; Alfaro vd., 2004; Basu ve Guariglia, 2007; Johnson, 2006; Li ve Liu, 2005; Saha, 2005; Hansen ve Rand, 2006). FDI sermaye birikimini artırdığı için ekonomik büyümeye doğrudan olumlu yönde etki yapmaktadır. Bu nedenle ekonomik büyüme üzerinde oylama günün etkisini açıklarken bu değişken de kontrol değişken olarak modele dahil edilmiştir.

Ekonomik büyüme, üretimdeki artış ile sağlanmaktadır. Üretimin artması genelde üretim sürecinde kullanılan emek talebinde de artışa yol açar. Bu durum işsizlerin iş bulmasını ve işsizlik oranının gerilemesini sağlar. Literatürde istihdam ile ekonomik büyüme arasında pozitif ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmalardan bazıları: Okun, 1962; Aghion ve Howitt, 1994; Fagerberg vd., 1997; Mauro ve Carmeci, 2000; Freeman, 2000 tarafından yapılmıştır. Bu bulgular temelinde modele dahil edilen bir başka kontrol değişken de istihdamdır.

Analizlerde modellere dahil edilen bir diğer kontrol değişken de kamu harcamalarıdır. Bu değişkenin modellere dahil edilmesinin nedeni ise, kamu sektörü etkinliğinin son dönemlerde birçok ekonomik ve sosyal gelişmenin arkasındaki belirleyici faktör olarak görülmesidir (Al-Faris, 2002; Iyara ve Lorde, 2004; Al-Yousif, 2001; Bose vd., 2007; Abu-Bader ve Abu-Qarn, 2003; Loizides ve Vamuokos, 2005; Balducci, 2006; Sakthivel ve Yadav, 2007).

Çalışmada 47 ülkenin 1987-2009 yılları arasında oylama güç indeksleri ile ekonomik değişkenler bir arada ele alınarak havuzlanmış regresyon modeliyle ilişkiler tahmin edilmektedir. Diğer bir ifadeyle, bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiler havuzlanmış regresyon modeli ile analiz edilmektedir.

Bu çalışmada tahmin edilen tüm modellerde 'i' alt indisi ülkeyi, 't' alt indisi zaman boyutunu göstermektedir. Büyüme için tahmin edilen modellerde kontrol değişken olarak kamu harcamaları ve doğrudan yabancı yatırımlarına ek olarak enflasyon ve istihdam değişkenleri de kullanılmaktadır. Bir model için bağımlı değişken olup da diğer modeller için kontrol değişken olarak kullanılan değişkenlerin var olduğu böyle durumlar potansiyel olarak içsellik sorununa sebebiyet verebilmektedir. Potansiyel olarak var olabilecek böyle bir içsellik sorununu ortadan kaldırmak için büyüme için tahmin edilen modellerde: söz konusu değişkenlerin bir periyot gecikmeli değerleri modele dahil edilmiştir. Büyümeye ilişkin tahmin edilecek modeller şöyledir:

Model 1a: $Gdpi(t-1) = \beta_1 + \beta_2 \text{Expenit} + \beta_3 \text{Fdiit} + \beta_4 \text{Infi}(t-1) + \beta_5 \text{Empi}(t-1) + \beta_6 \text{Basbuynbiit} + uit$

Model 1b: $Gdpi(t-1) = \beta_1 + \beta_2 \text{Expenit} + \beta_3 \text{Fdiit} + \beta_4 \text{Infi}(t-1) + \beta_5 \text{Empi}(t-1) + \beta_6 \text{Bashuknbiit} + uit$

Model 1c: $Gdpi(t-1) = \beta_1 + \beta_2 \text{Expenit} + \beta_3 \text{Fdiit} + \beta_4 \text{Infi}(t-1) + \beta_5 \text{Empi}(t-1) + \beta_6 \text{Basmuhnbiit} + uit$

Model 2a: $Gdpi(t-1) = \beta_1 + \beta_2 \text{Expenit} + \beta_3 \text{Fdiit} + \beta_4 \text{Infi}(t-1) + \beta_5 \text{Empi}(t-1) + \beta_6 \text{Nitbuynbiit} + uit$

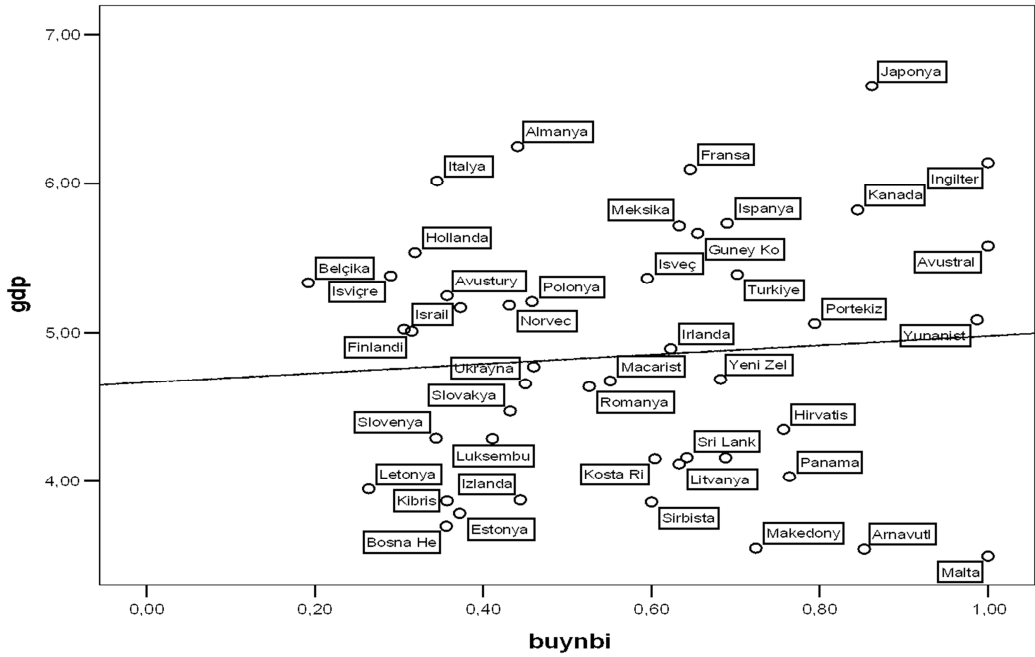
Model 2b: $Gdpi(t-1) = \beta_1 + \beta_2 \text{Expenit} + \beta_3 \text{Fdiit} + \beta_4 \text{Infi}(t-1) + \beta_5 \text{Empi}(t-1) + \beta_6 \text{Nithuknbiit} + uit$

Model 2c: $Gdpt(t-1) = \beta_1 + \beta_2 \text{Expenit} + \beta_3 \text{Fdiit} + \beta_4 \text{Infi}(t-1) + \beta_5 \text{Empi}(t-1) + \beta_6 \text{Nitmuhnbiit} + \text{uit}$

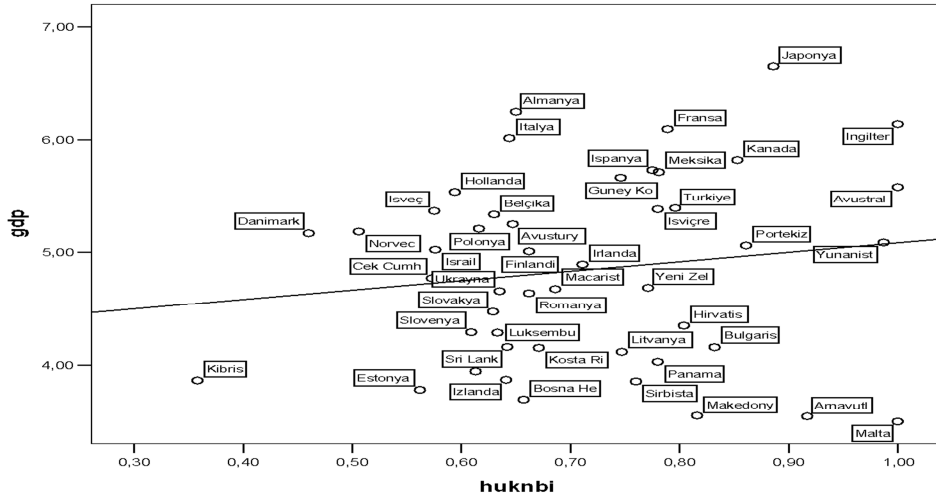
5. Ampirik Sonuçlar

Ampirik sonuçlara ilişkin analiz ve bulgulara baŐlamadan önce nizleme amacıyla serpme diyagramı yardımıyla türetilen indeks değerleri ile büyüme arasındaki ilişki Şekil 1, Şekil 2 ve Şekil 3'te gösterilmiştir.

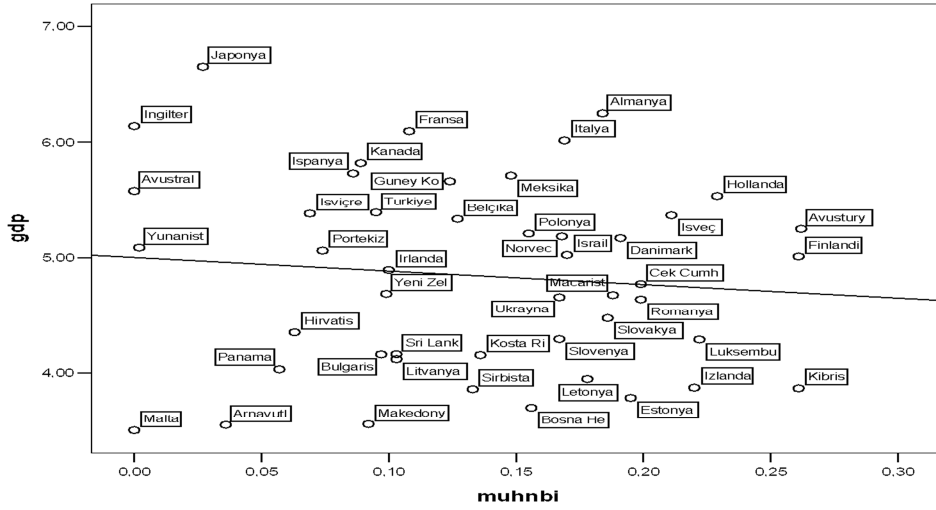
Şekil 1'de ekonomik büyüme ile hükümeti kurmakla görevlendirilen politik parti- nin etki gücü arasında pozitif bir ilişkinin olduğu serpme diyagramı ile ortaya ko- nulmuŐtur. Ayrıca söz konusu ilişki arasında ortalamanın altında sapmalar Bosna- Hersek, Estonya, Sırbistan, Makedonya, Arnavutluk ve Malta lkelerinde görülür- ken, ortalamanın üstünde sapmalar ise Japonya, Almanya, Fransa ve İtalya'da gözlenmektedir.

Şekil 1: Ekonomik Büyüme İle Hükümeti Kurmakla Görevlendirilen Politik Parti- nin Etki Gücü

Şekil 2: Ekonomik Büyüme İle Hükümeti Oluşturan Partilerin Toplam Etki Gücü

Şekil 3: Ekonomik Büyüme İle Ana Muhalefet Partisi Etki Gücü

Şekil 3'de ekonomik büyüme ile ana muhalefet partisi etki gücü arasında negatif bir ilişkinin olduğu serpm diyagramı ile ortaya konulmuştur. Ülkeler arasında ortalamanın altında sapmalar Malta, Arnavutluk ve Makedonya'da ortalamanın üstünde sapmalar ise Japonya, Almanya'da gözlenmiştir. Ülke örneklemini içerisnde dağılıma bakıldığında Doğu Avrupa ülkelerinde ekonomik büyüme ile oylama gücü arasında bir sapma görülebilir. Serpm diyagramı alınırken 47 ülkenin 1987-2009 yılları ele alınan değişkenlerin ortalamaları alınarak bir nokta haline getirilmiştir.

Panel veri yöntemi kullandığımız modelimizde pozitif ve negatif ilişki yönleri daha belirgin olmaktadır.

Hipotezlerin analiz edilmesi için çalıştırılan yedi modele ait tahmin sonuçları Tablo 1'de özetlenmiştir. Model1 sütununda, oylama gücünün yer almadığı analiz bulguları yer almaktadır.

Tablo 1: Ampirik Tahmin Sonuçları

Gdp	Model1	Model1 _a	Model1 _b	Model1 _c	Model2 _a	Model2 _b	Model2 _c
Sabit Terim	1,062* (11,031)	1,058* (10,770)	1,146* (11,826)	1,063* (8,653)	1,057* (10,370)	1,086* (11,288)	1,056* (8,247)
Inf	-0,085* (-6,956)	-0,086* (-7,370)	-0,082* (-7,170)	-0,097* (-6,746)	-0,087* (-7,424)	-0,083* (-7,175)	-0,096* (-6,581)
Expen	0,089* (5,833)	0,097* (6,364)	0,108* (7,150)	0,122* (6,622)	0,094* (6,223)	0,106* (6,916)	0,119* (6,511)
Fdi	0,275* (12,894)	0,304* (14,363)	0,304* (14,674)	0,311* (12,293)	0,305* (14,246)	0,306* (14,598)	0,314* (12,263)
Emp	0,776* (25,201)	0,747* (24,089)	0,717* (23,089)	0,673* (18,788)	0,750* (23,909)	0,736* (23,858)	0,675* (18,778)
Basbuynbi		0,133** (2,184)					
Bashuknbi			0,541* (5,030)				
Basmuhnbi				-0,094** (-2,063)			
Nitbuynbi					0,107 (1,609)		
Nithuknbi						0,436* (3,696)	
Nitmuhnbi							0,100*** (-1,731)
F-ist	690,058*	588,267*	611,804*	348,393*	585,766*	598,461*	347,211*
R ²	0,819	0,826	0,832	0,788	0,826	0,829	0,788
N	615	622	622	473	622	622	473
Ülke Sayısı	43	43	43	39	43	43	39

Not: t-ist değerleri parantez içerisinde gösterilmiştir. (*) % 1, (**) %5 ve (***) %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir. N (Toplam Gözlem Sayısı)

Model1 kamu harcamalarının (Expen), doğrudan yabancı yatırımların (Fdi), enflasyon oranının (Inf), istihdamın (Emp), ekonomik büyüme (Gdp) üzerinde etkisinin olup olmadığını açıklamak için oluşturulmuştur. Model sonuçlarına göre, (Inf) değişkeni, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif etkiye sahip ve istatistiki olarak anlamlıdır. Analiz bulgularına göre enflasyon oranı arttıkça ekonomik büyüme azalmaktadır. Bu durum literatür tarafından da desteklenmektedir. (Expen) değişkeni, (Gdp) değişkeni üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü etkiye sahiptir. Ka-

mu harcamalarındaki artışlar ile birlikte ekonomik büyümenin de aynı yönlü bir seyir izleyeceği açıktır. Model 1'de, (Fdi) değişkeni, (Gdp) değişkeni üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü etkiye sahiptir. Aynı şekilde (Emp) değişkeni, (Gdp) değişkeni üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü etkiye sahiptir. Bulgulardan hareketle, hem doğrudan yabancı yatırımlarda hem de istihdamda artışla birlikte ekonomik büyümenin artacağı ifade edilebilir.

Model1a, meclisteki sandalye sayıları dikkate alınarak hesaplanmış basit oy çokluğu kuralı altında hükümeti kuran partinin oylama gücünü gösteren (Basbuynbi) değişkeninin, ekonomik büyüme (Gdp) üzerindeki etkisini açıklamak için oluşturulmuştur. Analiz bulgularına göre, (Basbuynbi) değişkeninin (Gdp) üzerindeki etkisi pozitif ve istatistiki olarak anlamlıdır. Bu doğrultuda, basit çoğunluk kuralı altında hükümeti kuran büyük partinin oylama güç değeri arttıkça, ekonomik büyümenin de artış göstereceğini yani aynı yönlü etki göstereceğini veya hükümeti kuran büyük partinin oylama güç değeri azaldıkça, ekonomik büyümenin de azalacağını ifade etmektedir. Modelde, (Inf) değişkeni, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif etkiye sahipken, tam tersine (Expen) değişkeni, (Fdi) değişkeni ve (Emp) değişkeni ise pozitif yönlü bir etkiye sahiptir. Bütün değişkenler istatistiki olarak anlamlıdır.

Model1b, meclisteki sandalye sayıları dikkate alınarak hesaplanmış basit çoğunluk kuralı altında, iktidar partisinin ve koalisyonu oluşturan partilerin ayrı ayrı güç değerleri toplamından oluşan (Bashuknbi) değişkeninin, ekonomik büyüme (Gdp) üzerinde etkisinin olabileceği varsayımı temelinde oluşturulmuştur. Modelin analiz sonuçlarına göre, (Basbuynbi) değişkeni, (Gdp) değişkeni üzerindeki etkisinin pozitif işaretli, istatistiki olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, basit çoğunluk kuralı altında iktidar partisinin ve koalisyonu oluşturan partilerin ayrı ayrı güç değerleri toplamından oluşan oylama gücünün değeri arttıkça, ekonomik büyümenin de artış göstereceğini yani aynı yönlü etki göstereceğini veya oylama gücünün değeri azaldıkça, ekonomik büyümenin de azalacağını ifade etmektedir. Modelde, (Inf) değişkeninin, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif yönlü etkiye; (Expen) değişkeni, (Fdi) değişkeni ve (Emp) değişkeninin ise pozitif yönlü etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Model 1c, meclisteki sandalye sayıları dikkate alınarak hesaplanmış basit çoğunluk kuralı altında, ana muhalefet partilerinin hesaplanmış oylama gücü değerlerini gösteren değişkeninin (Basmuhnbi), ekonomik büyüme (Gdp) üzerindeki etkisini tahmin etmek amacıyla kurulmuştur. Analiz sonuçlarına göre, (Basmuhnbi) değişkeninin, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif ve istatistiki olarak anlamlı bir etkiye sahiptir. Bu doğrultuda, basit çoğunluk kuralı altında ana muhalefet partilerinin hesaplanmış oylama gücünün değeri arttıkça, ekonomik büyümenin ters yönlü etki göstererek azalacağı veya ana muhalefet partilerinin hesaplanmış oylama gücünün

değeri azaldıkça, ekonomik büyümenin de artacağı ifade edilebilmektedir. Modelde, (Inf) değişkeni de, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif etkiye sahip olup istatistiki olarak anlamlıdır. Modelde (Expen), (Fdi) ve (Emp) değişkenlerinin, (Gdp) değişkeni üzerinde pozitif yönlü etkiye sahiptir.

Model2a, meclisteki sandalye sayıları dikkate alınarak hesaplanmış nitelikli oy çokluğu kuralı altında hükümeti kuran partinin oylama gücünü gösteren (Nitbuynbi) değişkeninin, ekonomik büyüme (Gdp) üzerindeki etkisini açıklamak için oluşturulmuştur. Analiz bulgularına göre, (Nitbuynbi) değişkeni (Gdp) üzerindeki etkisi pozitif ancak istatistiki olarak anlamlı değildir. Bu doğrultuda, nitelikli çoğunluk kuralı altında hükümeti kuran büyük partinin oylama güç değeri arttıkça, ekonomik büyümenin de artış göstereceğini yani aynı yönlü etki göstereceğini veya hükümeti kuran büyük partinin oylama güç değeri azaldıkça, ekonomik büyümenin de azalacağını ifade etmektedir. Modelde, (Inf) değişkeni, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif etkiye sahipken, tam tersine (Expen), (Fdi) ve (Emp) değişkenleri ise pozitif yönlü bir etkiye sahiptir. Bütün değişkenler istatistiki olarak anlamlıdır.

Model2b, meclisteki sandalye sayıları dikkate alınarak hesaplanmış nitelikli çoğunluk kuralı altında, iktidar partisinin ve koalisyonu oluşturan partilerin ayrı ayrı güç değerleri toplamından oluşan oylama gücü (Nithuknbi) değişkeninin, ekonomik büyüme (Gdp) değişkeni üzerinde etkisinin olabileceği varsayımı temelinde oluşturulmuştur. Modelin analiz sonuçlarına göre, (Nitbuynbi) değişkeninin, (Gdp) değişkeni üzerindeki etkisinin pozitif işaretli, istatistiki olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, nitelikli çoğunluk kuralı altında iktidar partisinin ve koalisyonu oluşturan partilerin ayrı ayrı güç değerleri toplamından oluşan oylama gücünün değeri arttıkça, ekonomik büyümenin de artış göstereceğini yani aynı yönlü etki göstereceğini veya oylama gücünün değeri azaldıkça, ekonomik büyümenin de azalacağını ifade etmektedir. Modelde, (Inf) değişkeninin, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif yönlü etkiye, (Expen), (Fdi) ve (Emp) değişkenlerinin ise pozitif yönlü etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Model2c, meclisteki sandalye sayıları dikkate alınarak hesaplanmış nitelikli çoğunluk kuralı altında, ana muhalefet partilerinin hesaplanmış oylama gücü değerlerini gösteren (Nitmuhnbi) değişkeninin, ekonomik büyüme (Gdp) değişkeni üzerindeki etkisini tahmin etmek amacıyla kurulmuştur. Analiz sonuçlarına göre, (Nitmuhnbi) değişkeninin, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif ve istatistiki olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, nitelikli çoğunluk kuralı altında ana muhalefet partilerinin hesaplanmış oylama gücünün değeri arttıkça, ekonomik büyümenin ters yönlü etki göstererek azalacağı veya ana muhalefet partilerinin hesaplanmış oylama gücünün değeri azaldıkça, ekonomik büyümenin artacağı ifade edilebilmektedir. Modelde, (Inf) değişkeninin de, (Gdp) değişkeni üzerinde negatif etkiye sahip ve istatistiki olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Modelde

ayrıca (Expen), (Fdi) ve (Emp) değişkenleri, (Gdp) değişkeni üzerinde pozitif yönlü etkiye sahiptir

6. Sonuç

Politik istikrarsızlık ile makro ekonomi arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik çalışmalar ağırlıklı olarak ekonomik büyüme üzerinedir. Bu çalışmalarda politik istikrarsızlığın ekonomik büyüme üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu, buna karşın politik açıdan istikrarlı bir ortamın ekonomik veriler üzerinde istikrar sağlayacağı sık sık ifade edilmektedir. Bu ifadeler temelinde oluşturulacak bir geçişlilikle, politik istikrarsızlık göstergesi yerine oylama güç değerleri kullanılabilirdi varsayımıyla yapılan bu çalışmanın analiz bulgularına göre, basit ve nitelikli çoğunluk kuralı altında hükümeti kuran büyük partinin oylama güç değeri ve hükümeti oluşturan partilerin güç değerleri toplamı arttıkça, ekonomik büyüme artmakta; basit ve nitelikli çoğunluk kuralı altında ana muhalefet partilerinin hesaplanmış oylama güç değerleri arttıkça, ekonomik büyüme azalmaktadır.

Politik iktisat yazınında politik karar alma sürecinde oylama gücü ile ekonomi arasında araştırma yapacak araştırmacı ve akademisyenlerin bu çalışmadan hareket ederek farklı çalışmalar yapması konusunda öncülük etmektedir. Gelecek çalışmalarda bu çalışma doğrultusunda ülke örnekleme spesifik hale getirilerek veya ülke grupları homojen yapılar oluşturularak örneğin geçiş ekonomileri, AB, OECD baz alınarak araştırmalar yapılabilir. Çalışmamızın periyot aralığı değiştirilerek veya güncellenerek farklı sonuçlar ortaya konabilir. Geleceğe ilişkin çalışmalarda NBI dışında diğer oylama gücü indeks değerleri de kullanılarak sonuçlar karşılaştırılabilir. Bununla birlikte oylama gücünün belirlenmesinde önemli olan oylama kuralları çeşitlendirilerek farklı oylama güç indeksleri oluşturulabilir. Nihayetinde çalışmamızda yer alan ekonomik büyüme dışında farklı ekonomik göstergeler kullanılarak oylama gücünün makroekonomi üzerindeki etkisi analiz edilebilir.

Kaynaklar

Abu-Bader, Suleiman ve Aamer, S., Abu-Qarn, (2003), "Government Expenditures, Military Spending And Economic Growth: Causality Evidence From Egypt, Israel, And Syria", *Journal Of Policy Modeling*, 25(6-7), 567-583.

Adejumobi, Said, (2000), "Between Democracy and Development in Africa: What are the Missing Links?", University of Cape Town: Centre for African Studies, Paris, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un-dpadm/unpan041157.pdf> (Erişim:11.09.2012).

Aghion, Philippe ve Peter, Howitt, (1994), "Growth And Unemployment", *Review Of Economic Studies*, 61(3), 477-494.

Al-Faris, Abdulrazak Faris, (2002), "Public Expenditure And Economic Growth In The Gulf Cooperation Council Countries," *Applied Economics*, 34(9), 1187- 1193.

Alfaro, Laura, Areendam, Chanda, řebnem Ozcan, Kalemli ve Selin, Sayek, (2004), "Fdi And Economic Growth: The Role Of Local Financial Markets", *Journal Of International Economics*, 64(1), 89-112.

Al-Yousif, Yousif Khalifa, (2001), "Do Government Expenditures Inhibit Or Promote Economic Growth: Some Empirical Evidence From Saudi Arabia", *The Indian Economic Journal*, 48(2), 92-96.

Apergis, Nicholas, (2005), "Inflation Uncertainty And Growth: Evidence From Panel Data", *Australian Economic Papers*, 44(2), 186-197.

Arai, Mahmood, Mats, Kinnwall ve Peter Skogman, Thoursie, (2004), "Cyclical And Causal Patterns Of Inflation And Gdp Growth", *Applied Economics*, 36(15), 1705-1715.

Arat, Zehra, F. (1988), "Democracy and Economic Development: Modernization Theory Revisited", *Comparative Politics*, 21(1), 21-36.

Asheghian, Parviz, (2004), "Determinants Of Economic Growth In The United States The Role Of Foreign Direct Investment", *The International Trade Journal*, 18(1), 63-83.

Bakırtaş, İbrahim ve Cüneyt, Koyuncu, (2010), "The Relationship Between Voting Power And Stock Exchange Market: The Case Of Turkey", *International Research Journal Of Finance And Economics*, 48, 23-32.

Balducci, Renato, (2006), "Public Expenditure And Economic Growth A Critical Extension Of Barro's (1990) Model", *Economia Politica*, 23(2), 163-172.

Banzhaf, John F, (1965), "Weighted Voting Doesn't Work: A Mathematical Analysis", *Rutgers Law Review*, 19(2), 317-343.

- Barro, Robert, J. (1996), "Democracy and Growth", *Journal of Economic Growth*, 1(1), 1–27.
- Basu, Parantap ve Alessandra, Guariglia, (2007), "Foreign Direct Investment, Inequality And Growth", *Journal Of Macroeconomics*, 29(4), 824 – 839.
- Bollen, Kenneth A. (1979), "Political Democracy and the Timing of Development", *American Sociological Review*, 44(4), 572–587.
- Bose, Niloy, M. Emranul, Haque ve Denise, R. Osborn, (2007), "Public Expenditure And Economic Growth: A Disaggregated Analysis For Developing Countries", *Manchester School*, 75(5), 533–556.
- Braham, Matthew ve Manfred, J. Holler, (2005), "The Impossibility Of A Preference Based Power Index", *Journal Of Theoretical Politics*, 17(1), 137–157.
- Caporin, Massimiliano ve Corrado, Di Maria (2002), "Inflation And Growth: Some Panel Data Evidence", *Greta Working Papers*, No: 09, 1–29, [Http://Www.Greta.it/Wp/02.09.Pdf](http://www.greta.it/Wp/02.09.Pdf) (Erişim: 13.04.2011).
- Chowdhury, Abdur ve George, Mavrotas, (2006), "Fdi And Growth: What Causes What?", *The World Economy*, 29(1), 9–19.
- Coleman, James, S. (1971), "Control Of Collectivities And The Power Of A Collectivity To Act", B. Lieberman (Ed.). *Social Choice*, Gordon And Breach, New York, Reprinted, James S. Coleman, (1986), *Individual Interests And Collective Action*, Cambridge University Press, Cambridge
- Coleman, James, S. (1986), *Individual Interests And Collective Action*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Deegan, John ve Edward, W. Packel (1978), "A New Index Of Power For Simple N-Person Games", *International Journal Of Game Theory*, 7(2), 113–123.
- Ersson, Svante ve Jan-Erik, LANE, (1996), "Democracy and Development: A Statistical Exploration", *Democracy and Development: Theory and Practice*, Adrian, LEFTWICH, (Ed.), MA: Polity, Cambridge, 45-73.
- Fagerberg, Jan, Bart, Verspagen ve Marjolein, Caniels, (1997), "Technology, Growth And Unemployment Across European Regions", *Regional Studies*, 31(5), 457–466.
- Faria, Joao Ricardo ve Francisco, Galrao Carneiro, (2001), "Does High Inflation Affect Growth In The Long And Short Run?", *Journal Of Applied Economics*, 4(1), 89–105.
- Freeman, Donald G. (2000), "Regional Tests Of Okun's Law", *International Advances In Economic Research*, 6(3), 557–570.

- Gasirowski, Mark J. (2000), "Democracy and Macroeconomic Performance in Underdeveloped Countries: An Empirical Analysis", *Comparative Political Studies*, 33 (3), 59–75.
- Ghalı, Boutros, (2003), *The Interaction Between Democracy and Development*, UNESCO, Paris.
- Gylfason, Thorvaldur ve Tryggvi Thor, Herbertsson, (2001), "Does Inflation Matter For Growth?", *Japan And The World Economy*, 13(4), 405–428.
- Hansen, Henrik ve John, Rand, (2006), "On The Causal Links Between Fdi And Growth İn Developing Countries", *The World Economy*, 29(1), 21–41.
- Heard, Andrew ve Tim, Swartz, (1999), "Extended Voting Measures", *The Canadian Journal Of Statistics*, 27(1), 173–182.
- Hodge, D. (2006), "Inflation And Growth İn South Africa", *Cambridge Journal Of Economics*, 30(2), 163–180.
- Holler, Manfred, J. ve Edward, W. Packel, (1983), "Power, Luck And The Right Index", *Business And Economics*, 43(1), 21–29.
- Huber, Gerald, Martin, Kocher ve Matthias, Sutter, (2003), "Government Strenght, Power Dispersion İn Governments And Budget Deficits İn Oecd-Countries Voting Power Approach", *Public Choice*, 116(3–4), 333–350.
- Inglehart, R. (1990), *Culture Shift in Advanced Industrial Society*, Princeton University Press, Princeton.
- İnel, Ahmet, (1991), "Siyasal Bir Süreç Olarak İktisadi Kalkınma II", *Birikim*, 21, 12–23.
- Iyare, Sunday, Osaretin ve Troy, Lorde, (2004), "Co-Integration, Causality And Wagner's Law: Tests For Selected Caribbean Countries", *Applied Economics Letters*, 11(13), 815–825.
- Jackman, Robert, W. (1973), "On the Relation of Economic Development to Democratic Performance", *American Journal of Political Science*, 17(3), 611–621.
- Johnston, Ronald John, (1978), "On The Measurement Of Power: Some Reactions To Laver", *Environment And Planning*, 10(8), 907–914.
- Johnson, Andreas, (2006), "The Effects Of Fdi Inflows On Host Country Economic Growth", *Centre Of Excellence For Science And Innovation Studies İn Its Series Working Paper Series İn Economics And Institutions Of Innovation No: 58*, [Http://www.infra.kth.se/Cesis/Documents/Wp58.pdf](http://www.infra.kth.se/Cesis/Documents/Wp58.pdf) (erişim: 14.04.2011).

Karakayalı, Hüseyin ve Halit, Yanıkkaya, (2006), "Kurumsal Faktörlerin Ekonomik Büyümeye Etkileri" Kurumsal İktisat, (Der.) AKTAN, Coşkun Can, SPK Kurumsal Araştırmalar Serisi 2(194), 135–157.

Kim, Sung ve Thomas, D. Willett, (2000), "Is The Negative Correlation Between Inflation And Economic Growth Real? An Analysis Of The Effects Of The Oil Supply Shocks", Applied Economics Letters, 7(3), 141–147.

Laruelle, Annick ve Federico, Valeniano, (2002), "Assessment Of Voting Situations: The Probabilistic Foundations", Departamento De Economia Aplicada Iv, Basque Country University, Bilbao, Spain, Discussion Paper, No: 26, 2–37, [Http://Www.ıvie.es/Downloads/Docs/Wpasad/Wpasad-2002-22.Pdf](http://www.ıvie.es/downloads/docs/wpasad/wpasad-2002-22.pdf) (erişim: 14.04.2011).

Li, Xiaoying ve Xiaming, Liu, (2005), "Foreign Direct Investment And Economic Growth: An Increasingly Endogenous Relationship", World Development, 33(3), 393 – 407.

Lipset, Seymour Martin, (1959), "Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy", American Political Science Review, 53(1), 69–105.

Loizides, John ve George, Vamuoukos, (2005), "Government Expenditure And Economic Growth: Evidence From Trivariate Causality Testing," Journal Of Applied Economics, 8, 125–152.

Machover, Moshe, (2000), "Notions Of A Priori Voting Power: Critique Of Holler And Widgren", Homo Oeconomicus, 16, 415–425.

Mauro, Luciano ve Gaetano, Carmeci, (2000), "Long Run Growth And Investment İn Education: Does Unemployment Matter?", Journal Of Macroeconomics, 25(1), 123–137.

Mody, Ashoka ve Antu, Panini, Murshid, (2005), "Growing Up With Capital Flows", Journal Of International Economics, 65(1), 249–266.

Mohtadi, Hamid ve Terry, L. ROE, (2003), "Democracy, Rent Seeking, Public Spending and Growth", Journal of Public Economics, 87 (3–4), 445–466.

Neubauer, Deane, E. (1967), "Some Conditions of Democracy", The American Political Science Review, 61(4), 1002–1009.

Okun, Arthur M. (1962), "Potential Gnp: Its Measurement And Significance", American Statistical Association Proceedings Of The Business And Economic Statistics Section, 98–104.

Parasız, İlker, (2008), Ekonomik Büyüme Teorileri, 3. Basım, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa.

Penrose, Lionel, S. (1946), "The Elementary Statistics Of Majority Voting", Journal Of The Royal Statistical Society, 109(1), 53–57.

Przeworski, Adam, Michael, E. Alvarez, Jos Antonio, Cheibub Ve Fernando, Limongi, (2000), Democracy and Development: Political Institutions and Well-Being in the World, 1950–1990, Cambridge University Press, Cambridge.

Raunio, Tapio ve Matti, Wıberg, (1998), "Winners And Losers İn The Council: Voting Power Consequences Of Eu Enlargements", Journal Of Common Market Studies, 36(4), 549–562.

Rueschemeyer, Dietrich, Evelyne, Huber Stephens Ve John, D. Stephens, (1992), Capitalist Development and Democracy, Polity Press, Cambridge.

Saha, N. (2005), Three Essays On Foreign Direct Investment And Economic Growth İn Developing Countries, Utah State University, Logan, Utah.

Sakthivel, P. ve Inder, Sekhar Yadav, (2007), "Causality Between Public Expenditure And National Income İn India: A Reexamination", The Icfai University Journal Of Public Finance, 5(4), 36–51.

Shapley, Lloyd S. Ve Martin, Shubik, (1954), "A Method For Evaluating The Distribution Of Power İn A Committee System", American Political Science Review, 48(3), 787–792.

